ל) [כמוצות לד: ב"ק כ. קיב.
ב"מ מב:], ב" [פאס פ"ג מ"ו לקמן קנ:], ג) לקמן קנא:,
ד) לעיל קלב. [מוספתא למוצות פ"ד],
סובות פ"ד],
ס) [ؤ"ל

שאלמלי עי׳ תוס׳ מגילה כא.ז,

ו) צ"ל דמנן, ו) גיטין יג: סה: ו) נ"ל דמנן, ו) גיטין יג: סה: חולין עה: [מנחות ל: טבול יום פ"ד מ"ה], ח) [חופחת דמרובות פ"ה], ע) [דבנים לבתובות פ"ה, ע) [דבנים

לדן, י) ויבמות כט: ע"שן,

ל) [במדבר כו], ל) [דף קמו.],

ם) [כדפירישית. רש"ש], (ג) [גי" רש"ל וגי" רש"ש כתיבה ולר"ל משעת נתינה ולמאי

דמפכת אית ליהן, ם) ודף

קמה. ד"ה מוהרין,

הגהות הב"ח

(מ) גמרא מאז יהיב וכו׳

עליה חורבה: (ג) רשב"ם ליה שכיב מרע וכו' כדתבן לקמן: (ג) ד"ה מתנתו וכו' מחמת מיתה לא בעי כצ"ל

במקלת

(ד) ד"ה לא שייר וכו' אמריגן ודאי לאו אדעתא: (פ) ד"ה

ודאי נמו מדעמת: (ב) ד"ה מתנמו וכו' דקתני היכא דלא שייר: (ו) תום' ד"ה נכנס וכו' דבארוסה מיירי ונכנס אחריה לראות אס וכנס אחריה לראות אס

היא תותרנית לא ישאנה ואם

יתיבת

נמחק:

נערה (דף מח: ושם) לעולם היא

ברשות האב היה לו חצר בדרך ונכנסה

ולפירוש זה לא היתה תותרנית אלא

כותבות היו בחיקו כמו שאמרה או

היתה יודעת שלנון היה ולכך אמרה

מאן יהיב לן מכותבות לאכול עם

הלנון ורבינו שמוחל פירש שנשחה

כבר ונמלאת תותרנית שהיה בדעתו

לגרשה ומיהו קשיא דלא הוה ליה

למימר הואיל ולא נכנס אחריה אלא

לבודקה אלא הוה ליה למימר הואיל

ונכנס אחריה לבודקה ומה שפי' רבינו

שמואל מכח הך דהכא שאם היה

בדעתו לגרשה שוב אין לו פירות לאו

ראיה היא כדפרישית שהרי לאו

נשוחה היתה ומההיא דגיטין (דף ית.)

נמי אין ראי׳ דהא בין ר׳ יוחנן וריש

לקיש דפרק שני דגיטין (דף יו:) לא

סבירא להו הכי אלא לרבי יוחנן

מוליאין פירות משעת יונתינה ולריש

לקיש משעת כתיבה ולמאי דמפרש

ר"י התם] אית ליה לריש לקיש משעת

חתימה דהא איכא נמי בין ר' שמעון

ורבגן פירי משעת כתיבה עד שעת

חתימה ב: מיבלא ומשתיא לא

הדרי סבלונות הדרי. מוסרי סדרי

והיינו סבלונות ותרי גווני מוהרי כדפי׳

רשנ"ם לעילם): מאן תנא דאויל בתר אומדנא בו'. צ"ע אי שייכא הך מילחא

בדברים שבלב אינם דברים ובפרק

שני דקדושין (דף מט: ושם) הארכתי

בה ג: רבי שמעון שזורי היא. וה״ה

היה יכול לומר רבנן דידיה אלא לרבי

שמעון ומחלוקתו קאמר ד אי נמי משום

דר׳ שמעון שזורי אית ליה טפי דאזלינן

עמו יורשה דחלרדידיה

מיירי (1) ובא לראות אם היא תותרנית אם לאו ואם אינה

לנשואיו

נבנם אחריה לחורבה לבודקה. פי׳ רצינו יעקב דנארוסה בר א טוש"ע אס"ע סי׳ ב שו א טושיע מהייע פיי כ סעיף ה בהגהייה: סה ב ג ד ה מיי פייו מהלי זכייה וממנה הלכה כא כב כג טושייע אה"ע סי׳ נ סעיף ג: אחריה לבודחה היה יורשה א וכגון םו ה מיי שם פ״ח הלי טו ממג עשין פג טוש״ע ח״מ מיי רו פעיף ד: ח״ מיי שם הלכה יד שהחורבה שלו כדחמר בכתובות פרק

:טוש"ע שם סעיף ב סח ח ט י מייי פ״ב מהלי גירושין הלי יב סמג עשין נ טוש״ע אה״ע סיי קמא סעיף טו:

מוסף רש"י

דמי בשר בזרל. כל זוזי משבינת בתרבע דנקי, וכן כל היכי דתני בזול, והיינו כל היכי דמני בזול, והיינו על שלישי דמים (ב"ק קיב. ובעי"ז כתובות לד: וב"ק כ. וב"מ מב:), ואחר כך בא בנו מתנתו מתנה. שהלי לא פירש נשעת מתנה כשכיל אלו פירם בסעת תתנה בפנית אלו קבור שמת בני אני עוקן מתנה זו (ישניק קרב). עוקן מתנה זו (ישניק קרב). שאלמלא היה יודע כרי. מינו אומדנא אע"פ שלא פירש נמי כמי שפירש דמי שפירש דמי הרינצא בקולר. ליהרג (שם), הירצא בקודר. ניסרג למלכות (גיטין סה:) שנתחייב מיתה למלכות (חודין עה:), ראמר כתבו גט לאשתי. כדי שלא חזקק לינס (גיטין יג:) אף על פי שלא אתר תנו וווח חהם. הרי אלו יכתבו ריתבר. אף על גב דלא אמר מנו. דעמיה שימנו לה ועשאו דיתבר. חף על גב דלם חמר מנו, דעתיה שיתנו לה ועשאן שלוחין אף לגרש אלא שהיה בחול על נפשו (חודין עה:) דממוך טלדמו שהוא בהול על נפשו לא הספיק לגמור על לפטר להי הספיק למחול לכריו ומעיקרא לכתבו ותנו לתכוין (כתובות נה. ובעי״ז גיטין יג: וטה:) למסתמא גלי דעתיה מדאמר כתבו גלי דעמיה מדחמה מכוב דלשם נחינה קאמר, משום דיולא ליהרג, דלא נימל ליה דמיפול קמי ינס (מוחות ?). אף המפרש. מן הישוב לים (חולין עה: וגיפין שם). והיוצא בשיירא. למדכות והיוצא בשיירא. נתוככות (שם ושם). אף המסוכן. קכיב מרע (גיטין יג:) חולה (שם טה:) ממוך חליו (חודין נה:) הגוסס, והיינו בתר אומדן לאות (חודין אומדן דעתף לאמריען לל אמר כתבו אלא ליתנו הואיל ומסוכן הוא לא נתכוין לנחק ותסוכן הות נה.) כיון דאמר בה (כתובות נה.) כיון דאמר כתבו אף על גב דלא אמר תנו אדעתא למיתב קאמר (גיטין

רבינו גרשום

. עב:)•

אמרה ליה אין ודאי אני מריחה כמוך: מאן יהיב לן מכותבות של יריחו. תמרים ואכילנא מיניה אותו ונכנס אחריה לבודקה ולא . לדבר אחר לא אמרינן בא עליבו אווו לא אמויקן בא עלי השוב ואשתו גמורה היא ואינו יורשה. ואיכא דאמרי נשואה היתה הואיל ונכנס אחריה לבודקה על . רעת כן [נכנס] שדעתו בה לגרשה אם נוסח בח יגושה אם היא תותרנית אינו דין שיורשה הואי דגמר בלבו בחייה לגרשה ומתה לאלתר דיינינן ליה כמאן דגרשה יורשה: סבלונות ואינו ואינו יורשה: סבלונות הדדי. וכל תכשיטין ששלח לה כדי להביאם עמה: מאכל ומשתה. ששגרלמחר מקדושין לא הדרי הואיל ואכל שם בדינר: הדרא ואכל שם בדינו: הדרא בה היא. אע"פ שאכל שם בדינר הדר כל מאכל ומשתה ואפי׳ כישא דירקי אגודה של ירק: ושמין לו דמי בשר בזול. כלומר אם אכל שם איז מחזיריז לו

שהיה בנו קיים לא נתן עד ששמע שמת אבל חולה כיון דרוב חולין לחיים והוא לא לוה מחמת מיתה ליכא אומדנא דמוכח כולי האי: אותן דמים שהיה שוה כשטילח לשם אלא כל זוו שנתן לה במאכל מחשבין ליה ד' דנקי. הווז מחלקין לו' חלקים ד' חלקים תחזור לו וב' חלקי' מנכה לו היינו שליש מנכה: **פיבקא** שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים ושייר קרקע כל שהוא. לעצמו שלא כתב כולו אע"פ שעמד מתנתו מתנה דאמרינן הואיל ששייר קרקע אמדינן דעתיה למימר דלהכי שייר דלסמוך עילויה שיתפרנס ממנה אי קאים ולא תחזור לו עולמית מה שנתן. אבל לא שייר קרקע כלל אין מתנתו מתנה ואם עמד חוזר במה שנתן. ובתר אומדן דעתא אולינן במתני": מאן תנא דמתנ" דאזיל בתר אומדנא: רבי שמעון בן מנסיא אומר אין מתנתו מתנה. דאומדן דעת הוא. שאילו היה יודע שבנו קיים לא היה נותן ומתני" ר' שמעון

אמרה ליה. דרך שחוק: מאן יהיב לן מכוסבות דיריחו. שהן מתוקים ונאכל עם הלנון שהוא חד שכן היה דרכן לאכול תמרים תותרנית ישאנה ואמרו חכמים הואיל ולא נכנס אחריה אלא לבודקה עם הצנון שזה חד וזה מתוק ומתקן זה את זה ולפי שהבינה שלנסותה ולא לשם נישואין נכנס ולכן אם מתה לא יירשנה אבל אם לא נכנס

אמרה כותבות דיריחו אני מריחה ולא לנון. יריחו נקראת עיר התמרים ש והיינו כותבות: נפלה עליה חורבה ומתה. ובא הבעל לפני ב"ד והיה רוצה לירש את אשתו ואמרו חכמים הואיל ולא נכנס עמה לבא עליה אלא לבודקה ולגרשה ומתה בתוך כך אינו יורשה. אית דגרסי הכי ומוקי לה בארוסה ולא נהירא לי דאפילו בא עליה בימי אירוסין קודם הכנסתה לחופה לא ירית לה כדתניי חנן בר אמי אשתו ארוסה לא אונן כו' מתה אינו יורשה דחין הבעל יורש חת חשתו עד שתכנס לחופה כדנפקא לן (לעיל דף קט:) ירושת הבעל משחרו הקרוב אליו ממשפחתו וירש אותהם דהיינו לאחר שנכנסה לחופה הלכך בנשואה מוקמינן לה והכי גרסי׳ ואמרו חכמים הואיל ונכנס אחריה לבודחה מתה אינו יורשה דכיון דהיה בדעתו לגרשה אם ימלאנה בעלת מום ובתוך כך מתה קודם שנתפייסו אינו זוכה בירושה. ומהכא שמעינן שמי שמתה אשתו מתוך קטטה שיש בדעתו לגרשה שוב אינו יורשה כדאמרי׳ במס׳ גיטין (דף ית.) משנתן עיניו לגרשה שוב חין לבעל פירות: ויתיב והחמר ביו שמת הוא בין שמתה היא והדר בה. איהו ומגרש לה: סכלונות הדרי. כגון סבלונות שאין עשוין ליבלות ששלח

אמרה ליה (6) מן יהיב לן מכותבות דיריחו ואכלנא ביה נפל עלה חורבה ומתה אמרו חכמים "הואיל ולא נכנם אחריה אלא לבודקה מתה אינו יורשה: סבלונות מועמין שתשתמש בהן בבית אביה וכו': יתיב רבין סבא קמיה דרב פפא ויתיב וקאמר בין שמתה היא ובין שמת הוא הדר הוא סבלונות הדרי מאכל ומשתה לא הדר יהדרא בה איהי הדרא אפילו כישא דירקא אמר רב הונא בריה דרב יהושע יושמין שלהן דמי בשר בזול עד כמה בזול דעד תילתא: מתני ישכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים יושייר קרקע כל שהוא מתנתו קיימת ילא שייר קרקע כל שהוא אין מתנתו קיימת: גבו' מאן תנא דאזלינן בתר אומדנא אמר רב נחמן רבי שמעון בן מנסיא היא דתניא יהרי שהלך בנו למדינת הים ושמע שמת בנו ועמד וכתב כל נכסיו לאחר ואחר כך בא בנו מתנתו מתנה רבי שמעון בן מנסיא אומר אין מתנתו מתנה יודע שבנו קיים לא היה (שאלמלא) היה יודע כוֹתבן רב ששת אמר ר' שמעון שזורי היא ידתניא יבראשונה היו אומרים יהיוצא בקולר ואמר כתבו גם לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו חזרו לומר מאף המפרש והיוצא בשיירא רבי שמעון שזורי אומר אף המסוכן ורב נחמן מאי מעמא לא מוקים לה כרבי שמעון שזורי שאני התם דאמר כתבו ורב ששת מ"ם לא מוקים לה כרבי שמעון בן מנסיא אומרנא דמוכח שאני מאן תנא להא דתנו רבנן יהרי שהיה חולה ומומל בממה ואמרו לו נכסיך למי ואמר להן

בתר אומדנא יותר מדרבנן דידיה להכי נקט ר' שמעון שזורי: דירקא הדרא אגודה של ירק אבל קדושין לא הדרי כדאמרי' לעיל [קמה.]

ומשקה שהאכילם והשקם ישומו בזול כדמפ׳ לקמיה לפחות שליש מדמיו שבענין זה שמין כל מחזירין אוכלים הנאכלים מתחלה שלא לדעת

חזרה שאילו היה יודע שלריך להחזיר לא היה אוכל משלו ומיהו בזול מיהא מחזיר. וה"נ אמרו (ב"ק דף כ.) גבי אכלה מחוך הרחבה משלמת

מה שנהנית דמי עמיר בזול או דמי שעורים בזול וכן (כסובות דף לד:) גבי הניח להם אביהם פרה שאולה שחטוה ואכלוה משלמין דמי בשר בזול.

ומהכא פשטינן לכל בזול דהיינו כל הדמים חסר שליש. כל זוזא חשבינן ואמרי׳ לשלומי בארבעה דנקי ארבע מעות דהיינו שני חלקי

דינר שהרי שם מעה כסף דינר ודנקא היא מעה: בזתבי' שריב מרע שנחב כל נכסיו לאחרים. וה"ה אם חילק על פיו בלא כחיבה

שאמר נכסיי לפלוני (ט כדתניא לקמן (דף קנו:) באמן של בני רוכל שמתה וקיימו חכמים את דבריה וכגון שהיו עדים שהיה שכיב מרע

כשכתב או נתן מתנה זו או שכתב בשטר כד קציר ורמי בערסיה כדאמרי׳ לקמן בגמרא [קונ.]: שייר קרקע כל שהוא. כשיעור המפורש בגמ' [קמט:]: **מתנהו מחנה**. דמתנת שכיב מרע במקלת אם עמד מחליו אינו חוזר וכגון שכתוב בו קנין כדפסקינן לקמן בגמרא [קוא:] והלכחא

מתנת שכיב מרע במקלם בעי קנין אע"ג דמית ותלוה מחמת מיתה שבמקלם לא בעי קנין והוא דמית ואבל אםן עמד חוזר אע"ג

דקנו מיניה הואיל ומדאגת מיתה לוה מתנה זו: מסנסו מסנה. הואיל ושייר לעלמו הרי היא כמתנת בריא הלכך בין עומד מחליו בין מת מתנתו

קיימת דשלא מדאגת מיתה נתן: לא שייר קרקע כל שהוא אין מסנסו מסנה. ואם עמד חוזר אפי׳ קנו מידו שנראין הדברים שמחמת

מיתה נתן וע"מ שאם לא ימות לא יתקיים מתנה דמדלא שייר מידי אמרי׳ וי) לאו אדעתא דהכי יהב ליה שאם יעמוד מחליו ימות ברעב ויצטרך לבריות. אבל אם מת מיהא מתנתו מתנה בין שייר בין לא שייר כדמוכח בגמ' [קמח:] אמר רב נחמן שכיב מרע שכתב כל

נכסיו לאחרים רואין אם כמחלק מת קנו כולן כו׳ ואפי׳ לא קנו מידו קנו כל הנכסים לאחר מיחתו היכא דלא שייר מידי דדברי שכיב מרע

ככתובין וכתסורין דמו וטעמא מפרש בגמ' [קמו:]. ודוקא שכיב מרע שכתב כל נכסיו סתם ולא נוה מחמת מיתה ולא הזכיר דברי מיתה בשעת לואה אבל מלוה מחמת מיחה אפי׳ שייר קרקע כל שהוא וקנו מיניה אין מתנתו מתנה אלא אם עמד חוזר כדפסקינן לקמן בגמרא [קנא:] וכדפרישית: גבו' מאן סנא. דסבירא ליה דאזלינן בתר אומדנא דדעתא דנותן מתנה אע״פ שלא פירש כמי שפירש דמי דקמני

היכא דלא שייר קרקע כל שהוא אמדינן דעתיה שנחייאש מן החיים ולהכי לא שייר ואדעתא דהכי יהב שאם ימות תחקיים המתנה ואם יעמוד תחזור לו ולא תתקיים המתנה: **ועמד וכסב נכסיו לאחרים.** כששמע שמת בנו אך לא פירש שבשביל

מיחת בנו הוא עושה אלא סחם נתן: **מחנסו מחנה**. אחרי שלא פירש וחלה במיחת בנו דלא אזלינן בחר אומדן דעתיה ומחני' ר"ש

בן מנסיא היא דקתני (כ) הכא לא שייר אין מתנתו מתנה דאמדינן דעתיה שאילו היה יודע שיעמוד מחולי זה לא היה נותן כל

נכסיו: **היולא בקולר.** ליהרג ואין דעתו מיושבת עליו כל כך וכשאמר כתבו ע"מ לחת לאשתו אמר אלא מחוך טרדו ודאגתו שכח ולא אמר תנו: המפרש. מיצשה לים: אף המסוכן. קרוב למיתה שדעתו שיכתבו ויתנו דלפטור את אשתו מן הייבוס נתכוין: שאני הסם דאמר כסבו. גלי דעתיה שרולה לתת גט דאי לאו לגרשה כתיבת גט מה לורך: אומדנא דמוכה שאני. שכל זמן

סתם אבל אוכלא ומשתיא ששלח בבית חמיו לא הדרי מסתמא אם אכל מסעודת חתן שם בדינר דהיינו עשוין ליבלות הלכך מחולין כדתניא לעילי אבל אם פירש על מנת שיחזרו לי הדרי לא שנא סבלונות מרובין ולא שנא סבלונות מועטין כדמפ׳ם במתני׳ אבל אי הדרא בה איהי אפי׳ כישא

דומה

גזירה שמא יאמרו כו': ושמיו להן הנשר בזול. כשיחזרו לו אוכל

מוסף תוספות

א. [ד]אמרינן סתמא לשם נשואין הוא נכנס. למב"ן, ב. ורב יוסף הלוי ז״ל פי׳ כדברי הרב ר׳ שמואל ז״ל אבל אמר שמואל ד"ל אבל אמו דהכא דוקא הוא משום דמקחו מקח טעות ובא לבטל קידושין מעיקרן, ולא תיקז כלום דהא לא מז . המומין הפוסלין באשה הוא, ועוד שהרי לא נתברר הוא, ועוד שהויילא נותבוד שהיה בה. למנ"ן. ג. דצריך לחלק ולומר וכו' דאנן סהדי דאדעתא י דהכי עביד וכו', שאנו אומדין שלכך היה דעתו. מוס׳ קידושין מט: T. ומפני שהלכה כמותו נקטיה לחודיה. ריטכ״ק.

רבינו גרשום (המשך)

בן מנסיא היא: רב ששת אמר מתני' ר' שמעון שזורי היא. דאזיל בתר אומדנא. היוצא בקולר ליהרג ואמר יחרו ומ לאשחי שלא חחול מה שאין כן בשאר אינש דעלמא אמר כתבו לחוד אין כותבין ונותנין משום שמא משחק הוא בה אבל זה שהוא בסכנה גמר ומקנה לה אע"ג דלא אמר תנו דהאי דלא אמר תנו משום שהיה בהול בצרתו ולא הספיק לומר תנו שהיו הספיק לומר תנו שהיו מוליכין אותו בקולר וכן במפרש בים שאמר כתבו והיוצא בשיירא במדבריות בארץ מרחקים שאינו יודע אם יחזור אם לאו אע"ג אם יחוד אם יאו אע ג דלא אמר תנו יהבינן לה דגמר בדעתי׳ למימר ומשום טרדא לא אמר: ר׳ שמעון שזורי אומר אף המסוכן. שזורי אומר אף המסוכן. שמסוכן בחליו שאין יודע אם יחיה אם לאו אם לאלתר דאזיל בתר אומדנא דהאי לא רצה לשחק בה י והאי דלא אמר תנו שהוא טרוד בחליו. ר' שמעון מוסיף על ת"ק הוא ולא פליג עליה אלמא דר' שמעון שזורי אזיל בתר אומדנא. ורב נחמז דמוקי

לומנס. דומש אני התם דלאו אומדן דעת הוא אלא בפירוש גלוי דעת הוא דכיון דאמר כתבו וד ו מרוב פחד וטרוד ולאו אדעחיה. ארל ירי בי מיינייי שווה שהגי יותם יראו אומרן דמו הוא איא בפידם לגדי רי שמעדן בן מנסיא וראי איכא אמדות דעת שאילו היה יודע שבנו קיים לא היה ורתבו. רוב ששת דמוקי כלא אמר ביידע שבנו קיים לא מיקים לה מוקים לה מנסיא. אמר לך רב ששת אומדנא דמוכוח שאני. כלומר התם מוכחא מלתא ומפורסמת היא להיכא דשמע שמת בנו וכתב כל נכסיו לאחר ואחר כך בא בנו אין מתנתו מתנה כלומר התם מוכחא מלתא ולא אומדנא היא שאילו היה יודע שבנו קיים לא היה כותבן והתם שאני. אבל הכא גבי רי שמעון שזורי דעימר מרבו ביידע מלא מלתא כתבו דלדעת כן אמר כתבו דליתנו דאולינן דקאמר כתבו גט לאשתי דמסוכן הוא ולאו מוכחא מלתא כולי האי האי דאמר כתבו דלדעת כן אמר כתבו דליתנו דאולינן